

Državni zakonik

za

kraljevine in dežele, zastopane v državnem zboru.

Kos LXIX. — Izdan in razposlan dne 20. julija 1902.

Vsebina: Št. 144. Zakon o ugodnostih za poslopja z zdravimi in cenimi delavskimi stanovanlišči.

144.

Zakon z dne 8. julija 1902. l.

o ugodnostih za poslopja z zdravimi in cenimi delavskimi stanovanlišči.

S pritrditvijo obeh zbornic državnega zbora ukazujem tako:

§. 1.

24letno oprostitev hišne razredovine ter hišno-najemninskega davka in pet odstotnega davka od donosa časno davka prostih poslopj uživajo po določilih tega zakona tista poslopja za stanovanje, ki se zgradé na doslej nezagrajeni površini ali na stavišču kake do tal popolnoma porušene hiše v ta namen, da se nudijo delavcem zdrava in cena stanovanlišča, ako se dajejo stanovanlišča hiše v najem delavcem ali se prepuščajo brezplačno ali proti obračunu na plačo, ki v delovni pogodbi ni ustanovljen s številkami.

Iste ugodnosti so deležna tudi tista na pravkar oznamljeni način in v navedeni namen zgrajena poslopja za stanovanje (rodbinske prebivalne hiše), ki jih v §. 7 navedene juristične ali fizične osebe prodajo delavcem tako, da je vso kupnino ali vsaj polovico kupnine odplačati v 15 letninah najmanj in sicer brez ozira na to, ali pride po sklenjenih dogovorih last poslopja takoj ali še le v poznejšem času na delavce.

Ako so v tem ali v drugem primeru taka poslopja podvržena pristojbinskemu namestku, znaša ta namestek za dobo odmembe (§. 14) samo en in pol odstotka z doklado vred od vrednosti.

Vse vloge, listine in vknjižbe odmembe, ki se izdadó o priliki zgradbe delavskih hiš, so proste pristojbin.

§. 2.

Za „delavce“ v zmyslu tega zakona je smatrati tiste osebe, ki službujejo v kmetijskih, obrtnih ali sicer na zaslužek merečih podjetjih ali v javnih ali zasebnih zavodih za stalno ali izpremenljivo plačo in katerih letni dohodek v zmyslu zakona z dne 25. oktobra 1896. l. (drž. zak. št. 220) ne presega v nastopnem oznamenjenih zneskov:

- a) pri osebah, ki so same, 1200 kron;
- b) pri rodbinah z dvema do štirimi glavami 1800 kron;
- c) pri rodbinah s petimi glavami in več 2400 kron.

Na Dunaju naj delajo mejo za eno četrtno viši zneski, v krajih z več nego 50.000 prebivalci in njihovih predkrajih, ter v neposredno drug z drugim zvezanih industrijskih krajih, katerih prebivalstvo znaša skupaj več nego 50.000 prebivalcev, za eno osminko viši zneski. Nazadnje imenovani kompleksi industrijskih krajev se določijo ukazoma.

Učence je šteti brez ozira na njihove prejemke za enake delavcem.

Če se začasno prekine redno službovanje, se ne izpreminja lastnost kakor „delavec“. Če je načelnik gospodarstva trajno nesposoben za poklic, in pa v primeru premene v osebi načelnika, končno če pozneje nastanejo izpremembe v višini skupnega dohodka ali v številu rodbinskih udov, lahko oblastvo

dovoli, da dosedanji imetniki stanovališč, oziroma njihove rodbine nadalje stanujejo v njih.

Podjetniki, kakor posestniki po §. 1 ugodnosti uživajočih poslopjij niso vezani gledé delavcev, službojučih v njihovem podjetju, na zgoraj ustanovljeno najvišjo izmero skupnega dohodka.

§. 3.

V §. 1 omenjene ugodnosti je pripoznati tudi tedaj:

1. Kadar se en del, pa ne več nego ena četrtna prostora za stanovanje v dotični hiši, ali v kompleksu delavskih hiš, stoječem pod enotno upravo, ne daje v najem ali ne prepušča brezplačno aktivnim (§. 2, odstavek 1) delavcem, temveč delavcem, ki so postali nesposobni za poklic, ali drugim osebam, ki uživajo plačo ali oskrbo, in katerih letni dohodek ne presega v §. 2 ustanovljene izmere;

2. kadar se posamezni prostori hiše prepuščajo stanovnikom v skupno rabo, kakor na primer pralnice, jedilnice, čitalnice, knjižnice i. e.;

3. kadar se posamezna stanovališča ali stanovanjski prostori prepuščajo organom, katerim je naročena uprava ali nadzor poslopja;

4. kadar se posamezni deli poslopja dadó v najem imetnikom, zakupnikom ali namestnikom v izvrševanju takih obrtov, katerih obratovanje je v tem poslopju politično oblastvo proglasilo potrebnim za a provisionacijo tam stanujočih oseb.

Točenje žganih opojnih pijač in njih prodaja na drobno je brezpogojno prepovedana v poslopjih, ki uživajo ugodnosti po tem zakonu.

§. 4.

Poslopja, gledé katerih se priznavajo v §. 1 omenjene ugodnosti, so lahko:

- a) rodbinske prebivalne hiše,
- b) domi za samce,
- c) spalne in stanovanjske hiše.

V koliko se lahko te ugodnosti raztezajo na blaginjska poslopja, določa §. 8.

§. 5.

Rodbinske prebivalne hiše so lahko določene, da stanujejo v njih ena ali več rodbin. Urejene naj

bodo praviloma tako, da ne vzprejemo več nego šest rodbin, ali ako se dvigajo čez višino pritličja, da nimajo več nego tri nadstropja in v vsakem nadstropju ne več nego štiri na ene stopnice pripadajoča stanovališča.

Rodbinske prebivalne hiše v §. 1, odstavku 2 oznamene vrste smejo biti urejene samo za vzprejem ne več nego dveh rodbin.

Pri takih v mestih ali v zaprtih krajih ležečih poslopjih, ki so določena za vzprejem večjega števila rodbin, je s primernimi napravami (zadostnim številom stopnic, ločenimi stranskimi prostori, n. pr. pravilnimi kuhinjami, stranišči, kletmi, podstrešnimi prostori itd.) na eni strani gledati na zahteve osebne varnosti in negovanja zdravja, na drugi strani kolikor moči zmanjšati potrebnost medsebojne dotike med posameznimi rodbinami. V takih poslopjih naj tudi ne pripadajo več nego štiri stanovališča, nikakor pa ne sme pripadati več nego šest stanovališč na vsake stopnice in vsako nadstropje.

Dajanje v podnajem in vzprejemanje prenočevalcev je v rodbinskih prebivalnih hišah prepovedano.

Stanovališča v hišah, uživajočih ugodnosti po §. 1, odstavku 2, se smejo dajati v najem samo delavcem in gledé njih veljajo zadevna določila §§. 11 in 12.

V večjih, za vzprejem rodbin določenih poslopjih, se lahko dajejo popolnoma ločeni oddelki v najem osebam, ki so same. Za te oddelke veljajo slično določila §. 6.

Ugodnosti tega zakona se lahko dovoljujejo samo gledé takih rodbinskih prebivalnih hiš:

1. v katerih znaša površina tal prostorov, v katerih se more stanovati (izb, čumnat in kuhinj) v posameznih stanovališčih:

- a) pri stanovališčih z enim prostorom vsaj 16, k večjemu 25 kvadratnih metrov,
- b) pri stanovališčih z dvema prostoroma vsaj 20, k večjemu 35 kvadratnih metrov,
- c) pri stanovališčih s tremi prostori in več vsaj 30, k večjemu 80 kvadratnih metrov, in

2. ki ustrezajo predpisom, ki jih po §. 9 izdasta ukazoma ministra za notranje stvari in finance.

§. 6.

Samski domi so določeni za vzprejem posameznih oseb istega spola v ločenih stanovanjskih prostorih.

Taka poslopja naj bodo tako urejena, da stanuje v vsakem stanovalnem prostoru praviloma samo ena oseba, največ pa tri osebe.

Posamezne osebe različnega spola se smejo v istem posloplju, enako ali ga rabijo deloma tudi rodbine ali ne, nameščati samo v povsem drug od drugega ločenih oddelkih.

Ugodnosti tega zakona se morejo priznavati samo gledé takih samskih domov:

1. v katerih znaša površina tal stanovalnih prostorov,

- a) da se vzprejme vanj ena oseba, najmanj 8 kvadratnih metrov,
- b) da se vzprejmeta dve osebi, najmanj 12 kvadratnih metrov,
- c) da se vzprejmejo tri osebe, najmanj 20 kvadratnih metrov, in

2. ki ustrezajo predpisom, ki jih po §. 9 izdasta ukazoma ministra za notranje stvari in finance.

§. 7.

Gledé spalnih in stanovalnih hiš za skupno prenočevanje posameznih oseb istega spola se morejo v §. 1 omenjene ugodnosti priznavati samo tedaj, če jih

1. zgradé okrajne zveze, občine, občekoristna društva, ustanove, zadruga, delavske združbe, zavodi ali v §. 24 tega zakona oznamljena podjetja, ali pa delodavci za delavce, ki imajo opravilo v njihovem obratu, in

2. če ustrezajo predpisom, ki jih po §. 9 izdasta ukazoma ministra za notranje stvari in finance.

Odločba o tem, ali in s katerimi pogoji ostanejo ugodnosti v moči, ako sa lastninska pravica prenese na druge in ne pod točko 1 oznamjene osebe, se pridržuje finančnemu ministru v porazumu z ministrom za notranje stvari.

Z ugodnostmi mine v takih primerih tudi odmemba poslopja (§. 14).

§. 8.

Gledé skupni rabi namenjenih blaginjskih posloplij (otroških vrtcev, čitalnic, kopališč, pralnic i. e.) se morejo v §. 1 omenjene ugodnosti pripoznati, ako spadajo h kakemu kompleksu delavskih pre-

bivalnih hiš in ustrezajo posebnim zaukazom, ki jih je ukazoma izdati po §. 9 gledé naprave, uredbe in obratovanja takih zavodov.

§. 9.

Ministra za notranje stvari in finance sta pooblaščena, podrobnejše izvršujé v §§. 5 do 8 obsežna načela, izdati ukazoma v porazumu z ministri za trgovino, železnice in poljedelstvo zaukaze, ki so potrebni iz ozirov osebne varnosti, negovanja zdravja in nrvnosti.

Zlasti sta dolžna izdati predpise

1. o legi tal v pritličju se nahajajočih stanovalnih prostorov z ozirom na površino ceste, o višini in notranji razdelitvi stanovalnih prostorov, o oskrbi z lučjo, zrakom in vodo, o odstranjevanju odpadkov itd.;

2. o načelih, po katerih se je ravnati, da se je moči izogniti prenapolitvi ali iz zdravstvenih in nrvstvenih ozirov sploh nedopustni rabi, končno

3. o napravi, uredbi in obratovanju v §§. 7 in 8 omenjenih posloplij.

Poznejši ukazi morejo veljati za poslopja, gledé katerih so se že priznale v §. 1 omenjene ugodnosti, samo toliko, kolikor ne obsegajo nikakih obtežilnih določil za zgraditelje, oziroma posestnike takih posloplij.

§. 10.

Minister za notranje stvari lahko v porazumu s finančnim ministrom odpusti posamezne pogoje §§. 5 do 8, in pa na podstavi §. 9 izdanih predpisov zgraditelju, oziroma posestniku hiše, ako je namenu primeren in občekoristen značaj hiše in varovanje javne koristi zagotovljeno na drug način. Imenovani ministrstvu lahko take dovolitve za primere malenkostnejših razlik prepuščata političnim deželnim oblastvom v porazumu s finančnimi deželnimi oblastvi.

§. 11.

I. Letni skupni donos najemnin kakega po §. 1, odstavku 1 ugodnosti uživajočega poslopja ne sme presegati tistega zneska, ki je po strokovnjaški preskušnji dokazil, ki jih je priložiti, potreben, da se za pridobitev stavišča in za stavbne stroške porabljen glavnic, ako se vzame, da bo stalo poslopje šestdeset let, odbivši razdolžne obroke, vse realne davke,

doklade in priklade, pristojbinski namestek, in pa stroške za vzdrževanje in upravo poslopja, končno poprečni znesek za to, kadar so stanovališča prazna, in za neizterljive najemnine, obrestuje s tistim odstotnim postavkom, ki sta ga ukazoma ustanovila ministra za notranje stvari in finance za posamezne dežele in dele dežele.

Ustanavlja je odstotni postavek se je ozirati na hipotečno obrestno mero hranilnic in sicer merodajnih kreditnih zavodov, ki je v dotičnih deželah ali delih dežel vsak čas običajna, tako da je obrestovanje v delavskih prebivalnih hišah naložene glavnice za 0·20 do 0·50 odstotka više nego obrestovanje na pravkar oznamljeni način investiranih glavnice.

Gledé takih javnih zavodov, ki so po svojih pravilih poklicani za povspesevanje namenov občne blaginje, lahko ministra za notranje stvari in finance od primera do primera dovolita više obrestovanje v delavskih prebivalnih hišah naložene glavnice.

Na zaprosilo hišnega posestnika je v dobah od 10 do 10 let ovedeti glavnično vrednost, ki jo je dati po odstavku 1 v podstavo pripustnemu največjemu obrestovanju, oziraje se na izpremembe, ki so nastale v zemljiških dohodkih. Taka ovedba se v istih dobah lahko tudi uradoma odredi. O višini glavnične vrednosti odloča v prvi stopnji finančno deželno oblastvo v porazumu s političnim deželnim oblastvom.

Če se v posloplju, ki pride za ugodnosti po tem zakonu v pošte, posamezna stanovališča delavcem niso dala v najem, temveč so se prepustila brezplačno ali proti obračunu na mezdo, ne ustanovljenemu s številkami, je njih obrestno vrednost ovedeti zenačboma (primerjaje s stanovališči, danimi v isti hiši v najem) in jo vštetj v skupni najemninski donos poslopja.

Kakor letni stroški za vzdrževanje in upravo poslopja in kakor poprečni znesek za prazna stanovališča in neizterljive najemnine se sme odbiti največ 1·8 odstotka od stavbnega potroška (izvzemši stroške za nakup zemljišča) hiše.

II. V primerih §. 1, odstavka 2 vsa kupnina kake take hiše ne sme presegati lastnih stroškov za nakup zemljišča in za stavbne naprave, in pa drugih potrebnih potroškov. Ob preračunu letnin obrestna mera za znesek, ki se je prevzel v plačilo, ne sme biti višja, nego hipotečna obrestna mera hranilnic in sicer merodajnih kreditnih zavodov. Letni razdolžni

obrok mora znašati najmanj en odstotek kupninske terjatve, prevzete v plačilo v letninah.

III. Najemniku ali kupcu se ne smejo naložiti nikake dajatve, ki niso v potrebni zvezi z rabo ali obdelovanjem prepuščenega predmeta.

§. 12.

I. V skupnem najemninskem donosu kakega poslopja, ovedenem po §. 11, I, ostane določitev najemnine za posamezna stanovališča po njihovi legi in kakovosti prepuščena posestniku hiše.

Posestnik pa je dolžen namestiti najemninsko tarifo o vseh v hiši se nahajajočih stanovališčih, in pa hišni red, ki naj določi postranske pristojbine, ki ih eventualno mora plačati najemnik, ob vhodu hiše na kakem vsakemu vidnem mestu.

Najemninska tarifa, ki jo naj potrdi politično in davčno oblastvo prve stopnje, mora obsegati tudi napoved po §. 11, I, odstavku 5 ovedene najemninske vrednosti tistih stanovališč, ki se dotičnim osebam prepuščajo brezplačno ali proti zaračunu na mezdo, ne ustanovljenemu s številkami.

V vseh, tudi v nazadnje imenovanih primerih mora pri rodbinskih stanovališčih znašati rok za odpoved vsaj osem dni in mora biti razviden v hišnem redu.

Hišni red potrebuje odobrila po pristojnem političnem in davčnem oblastvu prve stopnje.

II. V primerih §. 1, odstavka 2 je prodajnik dolžen pogodbeni načrt gledé poslopja, ki se proda, predložiti političnemu okrajnemu oblastvu v odobrilo.

Pogodbeni načrt mora poleg splošnih zakonitih zahtev kupne pogodbe obsegati vsa druga določila, ki uravnavajo razmerje h kupcu.

Zlasti mora ustrezati naslednjim pogojem:

A. V njem mora biti ustanovljeno:

1. Kdaj je posest poslopja oddati kupcu.

2. Ali je zemljiško-knjižni prenos lastnine izvršiti takoj ali še le v poznejšem času, ki se določi natančno; v nobenem primeru se ne sme prenos lastnine odlašati dalje nego tri leta po sklepu pogodbe.

3. Ali se — ako se odlašaja prenos lastnine — ustanovi najemno razmerje med prodajnikom in kupcem; v pozitivnem primeru je navesti pogoje tega razmerja.

4. Ako se odlašaja zemljiško-knjižni prenos lastnine, je kupcu priznati pravico do prepovedi otujevanja in obremenitve poslopja, ki izgubi moč, ko se vpiše lastninska pravica za kupca.

B. Prodajnik si lahko za primer, da ostane kupec najmanj dve četrtletji dolžen plačilo kupninskih letnin ali plačilo davkov in drugih davščin, ki jih je plačati od poslopja, ali da opusti zavarovanje poslopja zoper požarno škodo navzlic opominu, pridrži pravico po tem, ali bo prenos lastnine na kupca že izvršen v času, ko nastopijo navedeni pogoji ali ne, ali polletno odpovedati ostanek kupnine, ki jo je pustil za posojilo, ali odstopiti od pogodbe proti štirinajstdnevni odpovedi in morda obstoječe najemno razmerje štirinajstdnevno odpovedati kupcu.

Za tiste primere, v katerih ima prodajnik pravico odpovedati ostanek kupnine, si sme razen tega pridržati pravico rešilnega kupa.

Ako si pridrži pravico odstopa, je hkratu ustanoviti določila v varstvo pravice kupca do vračila danih plačil kupnine in kakih drugih potroškov.

V drugih primerih je nedopusten pridržek pravice odstopa, odpovedi in rešilnega kupa.

C. Prodajnik si mora nadalje za dobo odmembe pridržati predkupno pravico, kateri gre v primeru sodnijske dražbe moč §. 1076 o. d. z.

Ob izvršitvi predkupne pravice in pravice rešilnega kupa je dati v podstavo prvotno kupnino in je kupcu ali njegovim pravnim naslednikom vrniti že plačane kupninske zneske. V pogodbo je vzprejeti posebna določila o povračilu potroškov, narejenih v izboljšanje poslopja, in o odbitku kakih zmanjšanih vrednosti poslopja.

D. V pogodbi se mora opozoriti na to, da najemina ne sme presegati po §. 11, I, dopustne izmere, ako dá kupec poslopje ali posamezna stanovišča v najem.

E. Določiti se mora, da jamči prodajnik za davčno ugodnost, ki gre poslopju v zmislu tega zakona.

Odobrilo pogodbe gre političnemu okrajnemu oblastvu in porazumu z davčnim oblastvom prve stopnje.

III. Ministra za notranje stvari in finance imata pravico izdati ukazoma natančnejše predpise o dopustni vsebini hišnih redov in v primeru pod enotno upravo stoječih kompleksov delavskih hiš, o dopustnih, s skupno upravo pogojenih omejitvah rabe hiš. Pogodbam, ki obsegajo čez to segajoče omejitve ali dajatve kupca, oziroma najemnika, je odreči odobrilo.

§. 13.

Prošnje za priznavo v §. 1 omenjenih ugodnosti je izročati pri davčnem oblastvu prve stopnje, ki se naj o tem dogovori s političnim okrajnim oblastvom. V primeru §. 1, odstavka 2 mora te prošnje podati prodajnik.

O teh prošnjah odloča finančno deželno oblastvo in porazumu s političnim deželnim oblastvom, o rekurzih zoper te odloke in pa, ako se z imenovanimi deželnimi oblastvi ne doseže porazumljenje, na najviši stopnji finančno ministrstvo v porazumu z ministrstvom za notranje stvari. Gledé določenih vrst v §. 8 navedenih poslopjij si lahko imenovani ministrstvu pridržujeta odločbo.

Gledé stavbnotehniških, zdravstveno- in nраво-policijskih vprašanj je merodajen izrek političnih oblastev.

§. 14.

Pripoznava v §. 1 omenjenih ugodnosti ima za posledico odmembo dotičnega poslopja v namene delavskih stanovišč in blaginje za dobo 50 let in nalaga zgraditelju, in pa v gorenji dobi vsakemu poznejšemu posestniku hiše dolžnost vzdrževati hišo v stanju, ustrežajočem namenom tega zakona, in se ravnati po predpisih, obseženih v tem zakonu in izdanih na njegovi podstavi (§. 9).

Dokler traja odmemba, potrebujejo vse stavbne preuredbe na dotičnem poslopju, zadevajoče pogoje za dosego ugodnosti (§. 1), dovolila finančnih in političnih oblastev, ki se oznamenijo ukazoma.

Odmembo je vknjižiti v zemljiški knjigi na korist državi za realno breme, ustanovivši po

koledarju končni rok njene dobe. Ako so v knjižnem vrstnem redu pred realnim bremenom države hipotečna bremena, se lahko pripoznava ugodnosti §. 1 naredi odvisna od pogoja, da dotični hipotečni upniki ali tisti izmed njih, gledé katerih smatra oblastvo (§. 13, odstavek 2) za potrebno, podajo izjavo stopiti nazaj na korist realnemu bremenu, in da se te izjave vpišejo v zemljiško knjigo.

Ministra za finance in za notranje stvari imata pravico na zaprosilo lastnika hiše povsem ali deloma dovoliti razveljavo odmembe. To dovolilo se lahko — ako ni posebnega ozira vrednih okolnosti — naredi odvisno od popolnega ali delovitega povračila vrednosti uživane davčne in pristojbinske ugodnosti, ovedene primerno oziraje se na doseganje odmembi ustrezajočo rabo poslopja, in ima vedno posledico, da hkratu minejo v §. 1 omenjene ugodnosti.

§. 15.

Ako se poslopje brez dovolila, omenjenega v §. 14, odstavku 4, povsem ali deloma rabi v namene, ki ne ustrezajo zakoniti odmembi, je posestnika primorati, da se drži svoje dolžnosti, po političnem oblastvu v porazumu z davčnim oblastvom prve stopnje, ako bi bilo treba siloma.

Posestniku lahko naloži v takih primerih, pridržujé določilo §. 18, odstavka 2, davčno oblastvo denarno kazen, ki jo je določiti v porazumu s političnim oblastvom prve stopnje in ki lahko znaša v prvem primeru polovico najemnine, dogovorjene v dobi nezakonite rabe od ne odmembi primerno rabljenih delov poslopja, oziroma polovico pripadajoče najemninske vrednosti, če se to ponavlja, pa se lahko zviša do dvojnega zneska.

Razen tega je, če se je poslopje nezakonito rabilo v dobi oprostitve od davka, plačati hišni davek z dokladami vred, ki pripada po občnih pravilih za čas nezakonite rabe od odmembi ne primerno uporabljanih delov poslopja.

Nezakonito rabo v dobi užitka ugodnosti §. 1, odstavka 3 je kaznovati za težek dohodarstveni prestopok po §. 85 zakona z dne 9. februarja 1850. l. (drž. zak. št. 50), ako je namen meril na prestopok.

§. 16.

Ako se pobira za kako po §. 1 ugodnosti uživajočo hišo višja nego dopustna najemnina, ali višja

kupnina, nego je dopustno po §. 11, II, mora najmodalec večji znesek vrniti najemni stranki, oziroma prodajnik kupcu. Dolžnost vrniti čez dopustno mero pobrano najemnino obstoja tudi tedaj, kadar se dajejo v najem stanovišča v kaki po §. 1, odstavku 2 ugodnosti uživajoči hiši.

O tem odloča politično oblastvo v porazumu z davčnim oblastvom prve stopnje.

Vrhu tega naj v takih primerih davčno oblastvo v porazumu s političnim oblastvom prve stopnje obsodi najmodalca ali prodajnika na denarno kazen, ki znaša v prvem primeru dvojni znesek čez dopustno izmero pobrane najemnine, oziroma kupnine, v ponovnih primerih pa se lahko poviša do šestkratnega zneska tega večjega zneska.

§. 17.

Vzdrževanje stanja, ustrežajočega določilom §§. 2, 3, 5 do 8, 11, 12 in 14, odstavek 1, in pa izpolnjevanje v §. 9 omenjenih predpisov naj nadzorujejo politična oblastva prve stopnje.

Ta oblastva imajo tudi pravico dodeliti v §. 2, odstavku 4 omenjeno dovolilo.

V izvršitev tega nadzoroovanja lahko privzamejo politična oblastva tudi obrtne nadzornike. Eventualno se lahko zato ukazoma postavijo po potrebi posebni organi.

Nadzorovalna oblastva imajo pravico dotična poslopja v vseh delih dati nadzorovati po svojih organih. Ti organi naj v posameznih primerih ukrepejo po veljajočih predpisih potrebne odredbe, ki se lahko izvrše siloma, ako je bil dotičnik ponovno brez uspeha kaznovan (§. 18).

§. 18.

Druge nego v §§. 15 in 16 oznamene prestopke tega zakona ali odredb, izdanih na njegovi podstavi, kaznuje nadzorovalno oblastvo na posestniku, oziroma najemniku (§. 17) z denarnimi kaznimi do 200 kron.

Sem spadajo zlasti tudi primeri, v katerih dajejo posestniki ugodnosti uživajočih poslopij ta

poslopja iz malomarnosti v najem deloma drugim nego v §§. 2 in 3, točki 1 oznamenjenim osebam ali jih prepuščajo brezplačno ali na mezdo proti obračunu, ne ustanovljenemu s številkami, ali pa prestopijo razmerje, ki je gledé delovite odplatne ali brezplačne prepustitve v §. 3, točki 1 oznamenjenim osebam ustanovljeno tam.

Določilo §. 15, odstavka 3 naj se uporablja tudi v teh primerih — ako ni ozira vrednih okolnosti.

§. 19.

O rekurzih zoper odredbe in odloke po §. 15, odstavku 1, in §. 16, odstavku 2 odloča politično deželno oblastvo v porazumu s finančnim deželnim oblastvom, oziroma ministrstvo za notranje stvari v porazumu s finančnim ministrstvom, o rekurzih zoper kazenska rzsodila, izrečena po §. 15, odstavku 2 in po §. 16, odstavku 3, finančno deželno oblastvo v porazumu s političnim deželnim oblastvom, oziroma finančno ministrstvo v porazumu z ministrstvom za notranje stvari.

Odredbe, ki jih je izdalo nadzorovalno oblastvo na podstavi §. 17, in po §. 18 izrečena kazenska rzsodila se lahko izpodbijajo pri političnem deželnem oblastvu, čigar odločbe so dokončno veljavne z ozirom na kazenska rzsodila.

Doba za rekurz znaša gledé vseh na podstavi tega zakona izrečenih odločeb in rzsodil 30 dni, računaje od dne, ki sledi vročitvi. Te odločbe in rzsodila je izvršiti potom politične eksekucije.

Denarne kazni pripadajo zakladu za uboge tiste občine, v kateri se nahaja dotično poslopje.

§. 20.

Gledé odločeb, ki jih izrečejo finančna oblastva po tem zakonu, je tudi potem, če se izreče odločba v porazumu s političnim deželnim oblastvom, uporabljati zakon z dne 19. marca 1876. l. (drž. zak. št. 28).

§. 21.

Kolikor ta zakon ne določa drugače, veljajo predpisi zakona z dne 25. marca 1880. l. (drž. zak. št. 39) o oprostitvi od davka za nove, prizidane in prezidane stavbe, tudi za oprostitev od hišnega davka, omenjeno v §. 1.

Prav tako ostanejo tudi gledé poslopj, oznamenjenih v tem zakonu, v moči obstoječi predpisi o ravnanju z zatajbami najemnine.

Postopanje ob zaprosilih za ugodnost, omenjeno v §. 1, odstavku 3, z ozirom na pristojbinski nametek se uredi ukazoma.

Po tem zakonu ugodnosti uživajoča, od delodavcev za njihove delavce zgrajena poslopja ne pridejo v poštev za dobo njihove zakonite odmembe ob privzetku kakega kraja v hišnonajemninski davek (1 a in 2 zakona z dne 9. februarja 1882. l. [drž. zak. št. 22]).

§. 22.

Ta zakon velja za zgradbe, ki se stavbno dovrše v dvajsetih letih, računaje od časa začetka njegove veljave, ustanovljenega v §. 25, odstavku 1, enako ali se je zgradba začela pred oznamenjenim časom ali po tem času.

Ministra za finance in notranje stvari pa imata pravico, v ozira vrednih primerih dovoliti uporabo tega zakona s pogoji, ki jih predpisuje, tudi za take hiše, ki so se dovršile, odkar je stopil v moč zakon z dne 9. februarja 1892. l. (drž. zak. št. 37).

§. 23.

Ugodnosti tega zakona stopijo v moč samo v tistih kraljevinah in deželah, v katerih se dodeli dotičnim novim zgradbam potom deželnega zakonodajstva tudi oprostitev od vseh deželnih in okrajnih doklad in pa znižba občinskih doklad k državnim davkom, oznamenjenim v §. 1, do najmanj 50 odstotkov za celo dobo oprostitve od državnih davkov.

§. 24.

Javnemu polaganju računov zavezana podjetja, ki imajo po pravilih namen graditi in dajati v najem poslopja v tem zakonu oznamenjene vrste in iz glavnih, investiranih v takih poslopih, ne dosežati višega, nego po §. 11, I, odstavku 1 in 2 ustanovljenega obrestovanja, je gledé pridobnine od te opravilne stroke imeti za enake pridobitnim in gospodarskim zadrugam, uživajočim ugodnosti po §. 85 zakona z dne 25. oktobra 1896. l. (drž. zak. št. 220).

§. 25.

Ta zakon stopi v moč z dnem, katerega se razglasi.

Zakon z dne 9. februarja 1892. l. (drž. zak. št. 37) ostane po začetku veljavnosti tega zakona, pridržujú določila §. 22, odstavek 2, v moči samo gledé listih poslopij, za katera se je na njegovi podstavi dovolila oprostitev od davka.

§. 26.

Izvršiti ta zakon je naročeno ministroma za finance in za notranje stvari v porazumu z drugimi udeleženi ministri.

V Ischlu, 8. dne julija 1902.

Franc Jožef s. r.

Koerber s. r.

Böhm s. r.